

KONSULENTENS DAGBOG

Susanne Kabel

Af dyrlæge Susanne Kabel, Videncenter for Landbrug, Fjerkræklinikken

Noget om udsætning af fasaner og spolorm hos høns

Projekt 'Udsætning af fasaner'

Vildtopdrætterne har afholdt generalforsamlinger i foråret, hvor rapporten over 2011-projektet "Udsætning af fasaner" så vidt muligt er blevet uddelt. Formålet med projektet var at nedbringe tabet af unge fasaner i perioden fra udsætning i naturen til starten på jagtsæsonen. Erfaringsmæssigt er overgangen fra tam til vild fugl en stor udfordring, og mange unge fasaner bliver svækkede og/eller dør, inden de når jagtbar alder. Årsagerne kan være mangeartede og er ikke systematisk belyst i Danmark. Sæsonen i 2011 blev præget af usædvanligt stor regnmængde, og dette dominerede situationen på udsætningspladserne. De lidt ældre fugle klarede sig nogenlunde, mens de helt unge, nyudsatte kyllinger havde problemer med at holde varmen. De kyllinger, der blev fundet døde, var døde som følge af kulde og sult. Projektet bekræftede, at vejret spiller en afgørende rolle for resultatet af udsætningen. Rapporten kan findes på www.landbrugsinfo.dk/Fjerkræ eller rekvireres via Fjerkræklinikken.

Workshop om spolorm

Den 1. og 2. februar afholdt DHI i samarbejde med DTU Veterinærinstituttet en workshop om spolorm hos høns. Workshoppen var arrangeret af Anders Permin og samlede meget betydelige europæiske forskerkompetencer, der drøftede især immunologi og muligheder for vaccination, men også spolorms livscyklus, velfærdsmæssig og økonomisk betydning mv. Mødet var en stor inspirationskilde til det daglige arbejde i Fjerkræklinikken.

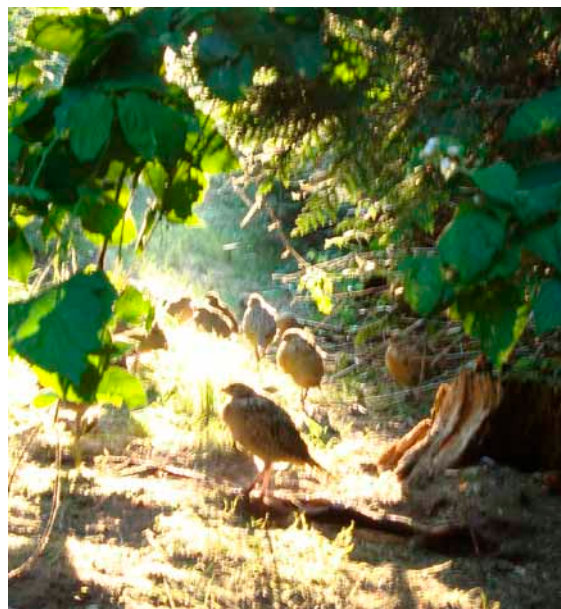
Spolorms livscyklus

Den korte version er, at spolorm har direkte livscyklus. Ormeægget er meget modstandsdygtigt overfor kulde og udtørring og kan overleve længe i miljøet. Inde i ægget udvikler larven sig i løbet af ca. to uger til det infektiøse L3 stadie. Dette infektiøse æg optages af hønen og klækkes indenfor 24 timer i kirtelmaven eller første del af tarmen, hvor larven lever frit. Ni dage senere trænger larven ind i tarmslimhinden, hvilket kan medføre forandringer med blødning i slimhinden. Larven forlader slimhinden igen efter

ca. 17 dage, og den bliver kønsmoden i hønenes tarm, når den er 28-30 dage gammel. Tilstedeværelsen af voksne orm i tarmen synes at afbalancere antallet af larver, der forlader slimhinden. Spolormen opholder sig resten af sit liv i tarmen, hvor den lever af tarmindholdet, og både hanner og hunner kan blive 10-12 cm lange. Æg forlader hønen med tarmindholdet, og cyclus starter forfra. Når der findes spolorm i konsumæg skyldes det sandsynligvis, at ormen har forvildet sig ind i æggelederen via kloaken. I klinikken har vi fundet spolorm liggende i tarmkrøs og i bughule hos høner med mange orm i tarmen, men betydningen af dette er usikker.

Huller i detaljekendskabet

Overraskende er det måske for os, der arbejder med høns til daglig, at der er store huller i detaljekendskabet til denne så almindeligt forekommende parasit. De anbefalede behandlingsintervaller er således ikke videnskabeligt dokumenterede, og der findes ikke opgørelser over spolorms økonomiske betydning for større erhvervshønsehold. →

Fasaner på udsætningsplads.

Ascaris i blindtarm.

Bændelorm GPS april 2012.

Stigende problemer i systemer med strøelse?

Nyere svenske undersøgelser peger på, at forekomsten af spolorm hos høns vokser i takt med at hønerne holdes i systemer med strøelse - en tendens, som vi formoder, er tilsvarende i Danmark. De svenske forskere har påvist, at behandling med ormemedler medfører et overraskende stort antal voksne orm i tarmen kort tid efter behandlingen. Behandling påvirker kun de voksne stadier, og dette tyder på, at de stadier af ormen, der ligger inde i vævet i tarmslimhinden, aktiveres når der ikke længere er voksne orm i tarmen. Mekanismen er (endnu) ikke kendt, og antistoffer er ikke pt. målelige.

Ormeprojekt i 2012

Fjerkræklinikken har takket være midler fra Fjerkræafgiftsfonden mulighed for i år at undersøge 60 æglæggeflokke for orm. Vi undersøger 10 høner pr flok ved udsætning, og vi har indtil videre undersøgt 14 flokke og fundet fra 0 til 18 spolorm i

gennemsnit pr høne, samt en hel del blindtarmsorm og enkelte bændelorm. Vi beder om ejerens tilladelse til at se flokkens data i E-kontrollen, sådan at vi i den endelige opgørelse har mulighed for at få indtryk af, om ormebelastningen har betydning for produktiviteten. Det er Fjerkræklinikkens håb, at dette projekt kan give værdifuld viden i storskala, som kan danne relevant baggrund for planlægning af fremtidige forskningsprojekter vedrørende kontrol med orm hos høns. Samtidig giver det den enkelte ægproducent et forspring med hensyn til at forebygge smitte af næste hold høner, idet et højt niveau hos udsætterhøner bør give anledning til en ekstra indsats med rengøring og flambering af gulve og inventar, så næste hold indsættes i et anlæg med minimalt smittetryk. Temperaturer over 43 grader dræber orme-æggene.

Du kan endnu nå at deltage i projektet, hvis du har høner, der skal udsættes i 2012, eneste forudsætning er deltagelse i E-kontrollen. Kontakt dyrlæger eller konsulenter hos VFL Fjerkræ for tilmelding.

**Støttet af
Fødevareministeriet og EU**

Landdistrikter.dk

Ministeriet for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri

Den Europæiske
Landbrugsfond for Udvikling
af Landdistrikterne

Danmark og EU investerer i landdistrikterne.

Den Europæiske Union ved Den Europæiske
Fond for Udvikling af Landdistrikter og Ministeriet
for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har deltaget
i finansieringen af projektet.